

# EL BUTLLETÍ DEL SEPAP

NUM 0003  
Dipòsit legal: B-12460-1995

JUNY-SETEMBRE - 1995  
Butllet bimestral

PERIODE -1  
Imprimeix i edita SEPAP

---

## EDITORIAL "COMENÇA UN NOU CURS"

Molts de nosaltres estem acostumats a treballar per cursos, bé sigui per que la nostra professió ho exigeix, bé sigui per l'obligada referència al món escolar i la seva quotidiana presència en el nostre entorn habitual. De fet, és normal que, després d'un període vacacional, generalment estival, es recomenci l'activitat anterior amb forces renovellades i amb una empenta i esbranzida important. L'il·lusió compta molt.

Al món del voluntariat també s'hi esdevé aquesta praxi: el descans i la nova empenta. De fet és bó que així sigui. El descans és molt útil. Tota manera, els qui ens sentim vocacionats a treballar en l'àmbit de les presons i dels privats de llibertat, podem arribar a copsar que aquesta pràctica potser no és la més encertada en el nostre àmbit, en tant que els destinataris de la nostra tasca no fan vacances. Ens necessiten i els necessitem al decurs de tot l'any, també per les vacances.

Molts podeu pensar que aquestes ratlles arriben tard. Potser és cert, però el que volem transmetre-us, no és un esperonament per tal que seguiu col·laborant els estius, (que també); sinó fer-vos arribar una petita reflexió respecte d'aquesta empenta i esbrenzida de principi de curs, de principi d'etapa.

El nostre, és un món difícil, ple de dificultats i d'entrebanos i a voltes angoixant i d'entrellat complexe. Sovint les moltes il·lusions que hom esmerça a principis de curs van decaient i amb elles el nostre compromís, a mesura que les dificultats avancen. No podem permetre'ns el luxe que això suposa. La nostra fortalesa, és sovint, una dels únics bastiments on es recolzen molts dels interns, per a no defallir. L'hem de mantenir i no decaure. Vet aquí la importància d'aquestes ratlles en un moment com aquest. Hem de saber perdurar i mantenir-nos.

El nostre estil no és, no ha de ser, un estil d'empentes i d'embrenzides. Hem de ser molt més com la formigueta que mica a mica, lentament però constant, va fent el seu camí i construint. Es en aquest moment que cal que pensem en l'importància de no sentir-nos sols i de treballar en equip. Hem de tenir el sentiment de pertinença al cos de l'Església. No podem descuidar la dimensió col·lectiva, comunitària del nostre treball per aquells qui, sigui per la raó que sigui, han perdut la seva llibertat.

És important que vulguem participar, i fer-nos presents als actes, moments de reflexió, trobades, pregàries... que durant el decurs de l'any es vagin organitzant. Ens ajudarà a fer millor la nostra tasca.

DICEN QUE SOY UN DELINCUENTE (1ª part)

Lo dicen. Soy delincuente. Y debo serlo.

Debo serlo porque los hombres buenos y justos, como son los jueces, me han ido metiendo en la cárcel desde los 16 años. Y ahora que tengo 31, sigo preso desde hace seis largos, larguísimos años.

¿Soy delincuente?...

He acabado por creermelo.

Aunque a veces pienso en mi historia, esa pequeña historia que nunca será publicada, y me digo que no. Que no soy delincuente. Que sólo soy un bobo, un tonto, un desgraciado, un estúpido, un "cerdo" como me dijo una vez un funcionario de los juzgados.

Soy un cerdo que muere. Tal vez esto diga mejor lo que soy. Pero "¿delincuente?..."

Quiero repasar mi historia.

Acaso con mi historia auestas, vaya yo mismo comprendiendo que ni soy delincuente, que ni soy un cerdo peligroso, ni soy otra cosa que un desgraciado y que seguiré siéndolo toda mi vida.

Antes de que yo naciera mi familia vivía en una barraca construida sobre la pensión "Estrella" en el terrado. La pensión "Estrella" estaba en la esquina de la calle Estrella con Tapies.

Me han contado que la barraca la habían hecho mis padres en la parte baja de la pendiente del terrado, y que, claro, cuando llovía, se nos llenaba, se les llenaba de agua.

Antes que yo, hubo otros hijos: a ellos también les han llamado delincuente al chico, y putas a las chicas. Yo si hubiera salido chica, hubiera sido puta, seguro. Lo han

sido... mis cuatro hermanas.

Dicen que en la barraca no había, claro, cocina ni dormitorio separado para nadie. Y allí estaban todos en un montón. Y cuando mis padres follaban, lo hacían a corazón abierto bajo la mirada curiosamente expectante de mis hermanitos... entonces pequeños todavía.

Dicen que mi padre bebía mucho. Y que mi madre pagaba las borracheras: siempre señalada por los golpes. Y mi madre se puso fea muy pronto, dicen. Fea, pero buena. Que era buena lo sé yo.

Y mi padre, cansado de pegar a mi madre, optó por macharse de cas. Sólo venía algunas veces a la barraca para "hacer el amor" con mi madre. Le resultaba barato. "Hacer el amor" y descargar su furia.

Descargar su vino. Mi padre dicen que entonces tenía mala bebida.

Dicen que soy un delincuente.

Yo sé, de oídas, que yo fui hecho en una borrachera. Y sé de oídas que nací cojo por un golpe de mi padre cuando estaba en el vientre de mi madre.

Dicen que soy delincuente...

Esto lo han dicho los jueces que me han condenado tantas veces. Y antes lo decía la policía. Y antes lo decían algunos vecinos, más que vecinos, algunos viandantes a quienes espantaba.

Dicen que soy un delincuente.

Ya os contaré más de mi vida de delincuente.

H A L  
(CONTINUARÁ)

UN INSUBMÍS A PRESÓ (per Pere Comelles Casanova)

*A les presons espanyoles, hi ha en aquests moments cap a dos-cents trenta insubmisos.*

*Estan presos per no haver volgut anar a la mili, o a la seva prestació substitutòria, i haver-ho fet públic per escrit.*

*Hi ha gent que no enten aquesta actitud. Tant fàcil que és buscar una manera d'escaquejar-se, o almenys fer una prestació civil, diuen. El que passa és que els insubmisos no són gent que no vol fer la mili, sinó que pensa que no l'ha d'haver de fer ningú. Som antimilitaristes.*

*Al llarg de la història, hi ha hagut moltes guerres. En totes ha mort i ha patit gent innocent. Actualment institucions prestigioses com Justícia i Pau o Amnistia Internacional parlen de xifres esgarrifoses: noranta o norantacinc de cada cent víctimes de la guerra són civils. Hi ha països com Afganistan o Angola, on hi ha tantes mines enterrades que hauran de passar molts anys abans no es pugui caminar tranquil·lament. Cada dia hi ha mutilacions i morts. Els exemples són innombrables.*

*Per tot això hem arribat a la conclusió que els exèrcits no només no ens defensen: ens agredeixen. Estan ancorats en prejudicis superats i en concepcions errònies que no poden afrontar els autèntics conflictes del món actual: l'enorme desequilibri de la riquesa, el deteriorament del nostre hàbitat natural, la garantia dels drets humans... conflictes difícilment abordables amb la violència. Els insubmisos volen treballar per un món sense exèrcits. El projecte és espantosament difícil i llunyà, però bé s'ha de començar per algun cantó. Hem començat per allà on som: per no col·laborar amb l'exèrcit que tenim més a prop. I tampoc no volem fer la prestació social substitutòria, la mili civil, una manera de fer que els que no volen militars no molestin i així ells puguin continuar com sempre.*

*Tot plegat ens portia a la presó. Mentre hi ha llocs on fabriquen pilotes de colors amb explosiu (per atraure els nens) que són llançades a prop de les concentracions humanes de "l'enemic" (explosiu pensat per a ferir, però no matar, perquè un ferit és més car que un mort i desmoralitza més), amb la connivència dels estats, a nosaltres se'ns empresona. Mentre s'ensinistra persones per a convertir-les en assassins potencials a nosaltres se'ns nega el dret a un lloc de treball públic.*

*És per anar pensant.*

CONCILI: OPCIÓ PELS POBRES

Dels quatre temes el Concili Provincial Tarraconense, el tercer, La sol·licitud pels més pobres i marginats, va suscitar un ampli consens i fins i tot unanimitat. En aquest punt, "l'Església es juga la credibilitat" van coincidir a expressar diversos membres conciliaris. Així, entre d'altres, Núria Gispert, l'exregidora socialista, que va protagonitzar algunes de les intervencions més lúcides, brillants i interpelladores, a l'hora de fer el balanç del Concili afirmava que "en la discussió del tercer tema, amb un clima d'unitat i generositat, molts creïem que havíem convertit l'aula conciliar en aquell primer grup de creients seguidors de Jesús dels quals ens parla el capítol 4,33 dels Fets dels Apòstols". Pràcticament tothom va acceptar, com a punt de partença, la constatació que, al capdavant, l'Església és la institució més solidària, tal com van coincidir a expressar els ponents d'un debat televisiu a TV3 ara fa dos anys. El repte consistia, però, a assolir uns compromisos concrets, tot defugint la grandiloqüència i el cofoïsme massa habituals, que comportessin un avenç significatiu i eficaç en la línia d'esdevenir una Església realment solidària amb els pobres i els marginats.

Amb realisme, humilitat i esperit d'autocrítica -"nosaltres no som pobres; la pobresa no es pot reduir a una mena d'austeritat", va assenyalar encertadament el provincial dels franciscans, Josep Gendrau- es van desenvolupar les sessions dedicades al tercer tema. Sessions en què no van manca les referències a recuperar la necessitat de la denúncia profètica i a les causes estructurals de la pobresa. "La pobresa no és una casualitat, es de tipus estructural, motivada pel repartiment injust de la riquesa", com va subratllar la provincial de les Filles de la Caritat, Catalina Verdura. En aquest mateix sentit es va expressar el cardenal de Barcelona, Ricard Maria Carles -"la pobresa és generada"-, qui va fer una crida perquè Catalunya doni un exemple a la resta de països en la lluita contra la marginació.

D'altra banda, a més de les anàlisis i reflexions sobre les arrels de la pobresa, el Concili va assumir un posicionament més compromès i actiu, amb vista a una conversió personal i comunitària. Compromís, al capdavant, en la lluita per la justícia, sorgit del convenciment que "el pobre és un sagrament de Crist i que l'experiència de Déu passa per la mediació dels pobres." És des d'aquesta perspectiva que cal interpretar una bona colla de propostes aprovades, com ara la introductòria del tema -número 0- en la qual s'advoca perquè "atès que Jesucrist (...) es va identificar amb els qui pateixen fam, set, nuesa, malaltia, emprisonament (...) els membres d'aquest Concili es proposen fermament ells mateixos i exhorten vivament els germans de les Esglésies de la Tarraconense a viure com Jesucrist visqué i proclamar el missatge que Jesucrist proclamà". A partir d'aquest marc, la proposta número 3 insta a "intensificar el treball que les nostres Esglésies duen a terme a favor de drogoaddictes, alcohòlics, malalts de la sida, "sense sostre", mendicants, amenaçats d'avortament i d'eutanàsia, infants i adolescents pretèrits, gent gran sola i abandonada, pobres de mitjans materials i de vivència religiosa, transeünts, migradors i maltractants, analfabets, aturats i minipensionistes...".

Òbviament, no podia faltar una referència explícita al món de la presó. La proposta número 30, una de les que va obtenir més vots del tercer tema, recull en bona part les aportacions del SEPAP, tal com es va dir en el moment en què va ser presentada a l'aula conciliar. Així, després de demanar que es prengui consciència de la situació dels qui són a la presó, proposa diverses accions, entre d'altres fomentar el voluntariat, crear secretariats de pastoral penitenciària i habilitar equipaments d'acollida per als presos de permís. La proposta també inclou un paràgraf afegit posteriorment, en forma d'esmena, en el qual es condemna la tortura i es refusa la pena de mort.

De què servirà el Concili? Aquest interrogant, que palesa un escepticisme inicial, s'ha plantejat sovint durant els dos anys de preparació del Concili i al llarg de la fase final. Des del meu punt de vista, a més d'altres arguments o raons, un dels principals fruits del Concili ha estat, precisament, el debat i les propostes aprovades en relació amb el tema tercer. O, dit en altres paraules, si ara se'm formulés aquesta pregunta, no dubtaria a respondre que fonamentalment, el Concili ha servit per formular una clara i decidida opció pels pobres. I, ben segur, haurà contribuït a desvetllar una major sensibilitat en les nostres comunitats vers les persones privades de llibertat.

**Marcel·li Joan i Alsinella**  
És periodista i secretari del Consell Pastoral Diocesà de Barcelona.

**COL·LABORACIÓ**

Un pensador actual deia:

**"dir a una persona:  
-l'estimo, és dir-li: -tu no  
moriràs".**

Quantes vegades en aquest camp de la presó voldriem dir a un jove que torna a caure en la droga: tu no moriràs encara que ja no et queda família, promesa ni amics;

dir a aquell que acaba de sortir en llibertat i demana al carrer: tu no moriràs encara que no tens un llit on dormir ni un sostre on aixoplugar-te;

dir a una mare que des del "talego" pateix per aquells fills que ha deixat al carrer "enganxats": tu no moriràs encara que potser algun dels teus fills si ho faci;

dir al que ja té la SIDA: tu no moriràs tot i que tens poc temps de futur i molt de passat.

I potser no els ho diem perquè la magnitud de la seva sofrència ens aclapara i ens deixa com muts. Però estic segura que elles i ells, amb la especial sensibilitat que solen desenvolupar, tradueixen cada gest d'estimació rebut en una petita empenta, una esperança, un motiu per a viure i, d'aquesta manera, l'amor es converteix per a ells en una veu potent que els crida amb més intensitat i claredat que la paraula:

**avui, tu no moriràs.**

Gemma C.,  
voluntària de presons

A la ciutat de la Coruña, del propassat 29 de juny al 2 de juliol, es va celebrar el **Vè Congreso Nacional de Pastoral Penitenciaria**, del Secretariado de Pastoral Penitenciaria espanyol. Les conclusions del qual les podreu trobar al SEPAP, ja que han estat editades. En tenim un nombre limitat. Us en podem fer fotocòpies.

Enguany la nostra **Assamblea d'inici de curs** tindrà lloc als nostres propis locals de la Barceloneta. Recordeu C/ Almirall Cervera, num.10 2on pis. Serà el proper dissabte 30 de setembre, començant a les 10'00 del matí. Promete ser interessant, alhora que permet sentir-nos comunitat. Es important que s'hi vagi.

Aquest curs 95/96, en vistes de la bona acceptació i de la bona avaluació que vàrem fer de l'anterior edició hem muntat dos cursos de formació per a voluntaris cristians a les presons. Són de nivell introductori, i normalment per a persones que no hi estiguin ja treballant. L'organitzem conjuntament el Sepap i l'Escola de l'Esplai. Tindrà dues modalitats una de dissabtes (del 4/11 al 20/1) i una altra de vespres (dimarts i dijous de 18'30 a 21 des del 7/5 al 25/6). Us podeu informar a l'Escola de l'Esplai.

El Secretariado Nacional de Pastoral Penitenciaria ha organitzat enguany el **IV curso nacional de formación de voluntarios cristianos de prisiones (primero de profundización)**. Us en podeu informar de dilluns a divendres de 10'00 a 13'00 al C/ Añastro, 1 de Madrid, teléfono (91) 343.97.12

La Fundació Lluís Espinal - Cristianisme i Justícia, ha organitzat amb la nostra col·laboració, un **seminari sobre "el nou codi penal, repercussions i reptes"**. Des del dimarts 7 de novembre, i quinzenalmet fins el 13 de febrer (de 19 a 21 hores). Us en podeu informar al telf de Cristianisme i Justícia: 317.23.38